

Caiguda de roques a Montserrat

Tot i l'aparença monolítica, el conglomerat de Montserrat està poc o molt fracturat, sobretot per esquerdes verticals iniciades per la distensió i aprofundides per l'erosió de l'aigua. Les accions combinades de l'aigua i del propi pes de la roca enfondeixen progressivament les esquerdes fins que, sobtadament, blocs de roca, a vegades de dimensions descomunals, es desprenen de la paret i cauen avall arrossegant tot allò que troben al seu pas. Depèn només de l'atzar que algú hi prengui mal.

La caiguda de blocs deixa profundes empremtes al paisatge. D'una banda queden les franges verticals nues de vegetació per on els rocs han caigut. De l'altra, les superfícies més recents de roca destaquen pel seu color rogenc. Una mirada atenta a la fesomia de la muntanya descobreix nombroses marques roges deixades aquí i allà per llesques de roca despreses, talment la marca de color viu que queda a la pintura vella de la paret interior d'una casa en retirar un quadre o un pòster penjat durant anys. Aquestes pàtines rogenques del tall de roca fresc són fidels testimonis de la freqüència dels despreniments de roca. Amb els anys d'exposició a la intempèrie, el color de la roca derivarà cap a un to gris més apagat.

Durant l'episodi de pluja torrencial del 10 de juny del 2000, algunes canals de la cara nord de Montserrat van quedar malmeses per esclavissades de roca; entre elles l'emblemàtica canal de

Sant Jeroni que s'enfila des de Santa Cecília fins al coll entre els cims de Sant Jeroni i del Moro, i la de la Font de la Llum, afectada des de poc més avall d'on travessa el sender GR-7.2, que puja al coll de Migdia. Les grans cicatrius al paisatge han estat visibles durant anys des de Manresa.

El dia 28 de desembre del 2008, un despreniment de grans blocs de roca de la paret dels Degotalls, en un sector on ja hi havia hagut despreniments anteriors, d'una tacada va obstruir les tres vies d'accés terrestre al monestir: les dues carreteres i la via del cremallera; sort encara que va quedar l'aeri!

Una de les grans inversions del govern català a la comarca de Bages, ja en marxa i que es preveu seguir durant els propers anys, es destina a fixar amb ancoratges clavats i malles metàl·liques les roques i blocs del massís de Montserrat. El pressupost és de 8 milions d'euros. L'any passat 2009 ja es va gastar 1 milió d'euros per relligar la paret dels Degotalls, allà on s'havia esclavissat el desembre del 2008. És previst que la subjecció de les parets de Montserrat amb grans claus i malles segueixi enllà, fins a Santa Cecília!

I un cop la muntanya engabiada fins a Santa Cecília, què? Algú pot creure's que la gravetat exerceix només al tram entre el monestir i Santa Cecília? Se seguirà sota els Ecos, els Frares Encantats i la Cadireta fins a can Massana, amb un pressupost astronòmic?, i més amunt?, i més avall?, i els sen-

ders —o és que val més un cotxe que un excursionista?, i al camí de la Cova?, i a Monistrol, i a...?

Ni tant, ni tan poc. És lògic i prudent assegurar els punts de perillositat demostrada on sol haver-hi gent, però és inútil obsessionar-se a evitar tota caiguda de rocs a Montserrat. El pla per cosir de claus i xarxes Montserrat busca la seguretat de l'accés turístic al monestir per damunt de qualsevol altra consideració, prescindint dels fets que la muntanya de Montserrat és parc natural i que, per la pròpia naturalesa, l'erosió imparable acaba per fer caure les muntanyes.

Aquest camí iniciat porta a l'absurd. Tal com el destí de l'aigua d'un riu és circular avall fins al mar, a una altra escala de temps moltíssim més lenta, el destí dels monòlits i les parets dels relleus montserratins és erosionar-se progressivament i trencar-se. No hi ha xarxes capaces d'impedir-ho. Només cal esperar el proper

atzar o el proper episodi de pluges intenses per confirmar-ho una vegada més. Hem tingut la sort d'enxampar el massís de Montserrat en un episodi especialment bonic del seu modelat geològic. Gaudim-ne ara que podem, perquè d'aquí a uns quants milions d'anys s'acaba. Si a còpia d'artificialitat li robem l'encant, no en gaudirem ni ara ni mai.

El pressupost abocat a cosir de claus i malles metàl·liques el massís seria molt més profitós si es destinés a un centre d'interpretació del parc natural i d'acollida de visitants, de nivell equiparable al del museu.

De manera gràfica, el centre d'interpretació hauria d'explicar qüestions fonamentals de la natura del massís: l'origen del conglomerat pels còdols aportats per rius que venien de l'antic continent catalano-balear durant un llarg període entre 45 i 35 milions d'anys enrere; el posterior modelat del singular relleu montserratí en parets, serrats, monòlits i canals; la formació de coves i avencs; l'alzinar dominant, els arbres de les canals humides i les plantes de roca; l'afectació dels incendis i de les secades a la vegetació; l'èxit de la reintroducció de la cabra salvatge; els itineraris excursionistes recomanats; ...i també el risc de caiguda de roques. El despreniment de roques no té solució, la falta d'un centre d'interpretació del parc natural sí. ■

Foto pàgina esquerra:

L'esclavissada de la paret dels Degotalls del 28-12-2008, una vegada reoberts els passos de les dues carreteres a dalt i del cremallera a sota, tots ells protegits de noves caigudes de roques amb xarxes metàl·liques esteses.

Fotos pàgina dreta:

Marques roges a les parets d'Ecos —a l'esquerra— i de Diables —a la dreta—, testimonis de caigudes relativament recents de blocs de roca.

